

DRI2001 Infrastrukturer, nettverk og demokrati

Forelesning 10.11. 20045, Arild Jansen, AFIN

Infrastrukturer, nettverk og demokrati

Forelesning 10.11.05

Temaer:

- Infrastrukturer for offentlig styring eller stimulans for demokratiet?
  - Lokalsamfunnsnettverk - hva og hvor "effektive" er de?
- Infrastrukturer for private monopoler
  - Eksemplet Microsoft
- Er Internett for alle - hvordan unngå digitale skiller?

Pensum

Hannemyr, G: *Foucault i Kyberrommet*, I Kap. 2 i Slaatto: Digital makt
Hylland Eriksen: *Ordets makt, The power og WordTH* Kap. 6 i Slaatto: Digital makt.

Gross : *E-Democracy and Community Networks*.

Frønes, I: *Digitale skiller*, 2003. Fagbokforlaget. Utvalg, ca 100 sider.

Se også :

<http://www.ssb.no/emner/10/03/ikt/>

DRI2001 H05 - Forelesning 10.11.2005 Arild Jansen, AFIN

1

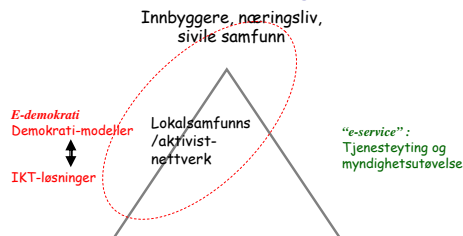

Hvordan passer dette i rammeverket for den digitale forvaltningen ?

Hvilke temaer i pensum berører dette

- E-demokrati – i utvidet forstand
- Informasjonssystemer → infrastruktur
- Internett og bruk av www
- SU-perspektivet – Hvordan utvikle slike systemer

DRI2001 H05 - Forelesning 10.11.2005 Arild Jansen, AFIN

2

Hva er problemet - teknologi er svaret ?

~~Demokratiet har problemer, men er mer bruk av IKT løsninger?~~

Hvilke demokratiske funksjoner (aktiviteter) kan styrke borgernes medvirkning og innflytelse ?

Hva slags IKT-løsninger kan understøtte slike funksjoner og hvilke forutsetninger må være oppfylt for at disse kan?

Min "dobbel-rolle" – både som foreleser og som actor i lokalsamfunnet

DRI2001 H05 - Forelesning 10.11.2005 Arild Jansen, AFIN

3

T. Gross : E-Democracy and Community Networks:
Political visions, Technological Opportunities and Social realities

Formål med artikkelen : Å drøfte elektronisk demokrati og community networks (lokalsamfunn-, felleskaps-, aktivistnettverk?)

Litt om bakteppet:
EU "Information Society for All" mål:
eEurope, the most competitive and dynamic economy in the world

USA: National Information Infrastructure (NII)
- ..can help *unleash* (slippe løs) an information revolution that will change forever the way we live

!! Gross: teknologisk utvikling og *framgang* er vanskelig å forutsi og enda vanskeligere å *kontrollere* !!!

DRI2001 H05 - Forelesning 10.11.2005 Arild Jansen, AFIN 4

Hva karakteriserer lokalsamfunns-nettverk

- De er geografisk samlet (stort sett)
- Har noen felles interesser (i en periode - eller over tid?)
- Møtes også fysisk (har i det minste mulighet til å møtes)
- Opptatt av å påvirke politiske myndigheter og ofte næringslivsorganisasjoner på lokalt nivå
- Ofte ressurssterke enkeltpersoner som aksjonerer på vegne av interessegrupper /sosiale grupper i lokalsamfunnet
  - Ofte noe ad-hoc organisert
  - Ansees viktig for sikre (lokal)demokratiet

Hvorfor og hvordan er bruk IKT og spesielt Internett sentralt?

DRI2001 H05 - Forelesning 10.11.2005 Arild Jansen, AFIN 5

Litt historie : Hvorfor elektroniske lokalsamfunn - ("virtuelle nettverk")

Fase 1: 70-tallet : lokale oppslagstavler (memories):
Eks: mulighet til å publisere elektronisk (offentlig forum, parallelt til aviser)

Fase 2: (80-tallet) Gratis tilgang til informasjons- og kommunikasjonssystemer
Eks: tidlig bruk av Internett, enkle diskusjonsfora mm

Fase 3: Internett med e-post & www, men drevet av "frivillig" av ressurspersoner
Formål tilby tilgang for ressursvake (på vegne av andre)
Eks: <http://www.sustainable.org/>, <http://www.scn.org/>

Fase 4. : Profesjonelle tilbydere av uliketyper nettverks(tjenester)
<http://www.centerdigitalgov.com/center/02digitalcities.php>

Community informatics???

DRI2001 H05 - Forelesning 10.11.2005 Arild Jansen, AFIN 6

Kommunikasjon/samarbeid i tid og rom med moderne IKT-løsninger

Rom \ Tid	Samme tid <i>Synkron</i>	Ulik tid <i>Asynkron</i>
Samme sted	Samtale, møter,... [Dette arbeidsrom, informasjon på www, e-post]	Skriftlige meldinger, beskjeder, notiser e-post, SMS, diskusjonsgrupper, kalendersystemer,...
Ulikt sted	Telefon, radio, TV,.. Bildetelefon, SMS, videokonferanse, nettmøter, e-post, WWW	Brev, bøker, aviser,... e-post, SMS, diskusjonsgrupper, prosjektsider på www

DRI2001 H05 - Forelesning 10.11.2005 Arild Jansen, AFIN 7

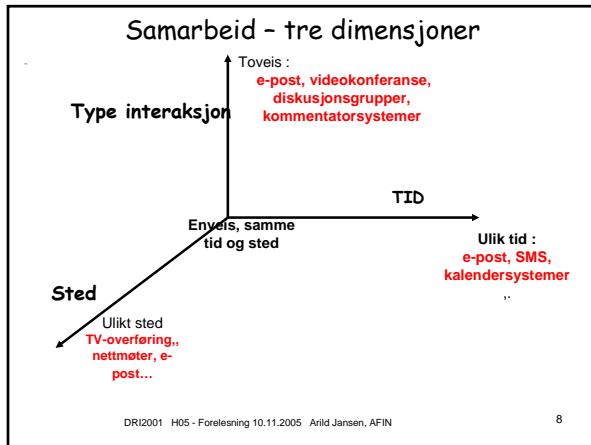

Ulike typer nettverk?

Typenettverk Ansvarlige/ Brukere	"CIVIC-nett" (kommune - borger nett	"Community -nett" " Lokalsamfunn- nett	"demokrati- nett/portaler"
Borgere	Offentlige	Frivillige/ Aktivister	Frivillige/profesjonelle
Profesjonelle (lobbyister,...)	Private virksomheter	Private Portaler?	Profesjonelle?
Politikere	Offentlige /private	Partier / web-hoteller ?	Profesjonelle ?

Blir dette etter hvert også et marked ?
<http://www.w2digitalcitiesconvention.com/>

DRI2001 H05 - Forelesning 10.11.2005 Arild Jansen, AFIN 9

Noen lenker

- <http://www.digitalcities.org.uk/>
- <http://www.scn.org/>
- <http://www.scn.org/commnet/>
- <http://bcn.boulder.co.us/>
- <http://www.unesco.no/kommunikasjon/index.wsis.htm>

Hylland Eriksen: Ordets makt - The power of Word

- Er Windows/MS Office en Infrastruktur?
- Hvilke rolle spiller .doc. .xls., .ppt-formatene?
- Hvorfor brukes ikke standard-alternativene (.Html, .pdf,...
- Hvilken makt har Microsoft over oss brukere
  - Teknisk
  - Økonomisk
  - Juridisk
  - Sosial og kulturelt

Gisle Hannemyr : Forbrukerrettigheter og teknologiske sperrer

- Nettfiltre som sperre på Internett
  - Eks. Cybercontrol
- Kunnskap som middel for kontroll eller motmakt
  - *DCMA* (Digital Millenium Copyright Act) eller åpen programvare
- "Mikromakt" som disiplinerende makt (Foucault)
- Standarder og åpen programvare som del av kunnskapsmessig infrastruktur
- Digitale 'portvakter'
  - F eks. digitale kopisperrer
- Internett som infrastruktur for å sikre forbrukerne eller beskytte (deler av) næringslivet rettigheter

---

Kan MS Windows over Internett betraktes som en Informasjonsinfrastruktur?

Lisensbetingelser, kopisperrer,...	Spesielt definert for å beskytte Microsoft
Applikasjonsprogrammer	Kan ha avvik fra aksepterte standarder
WWW gjennom Internett explorer	Bruker også ikke-standard deler av .html,...
MS Office: Word, excel, PPT,...	Ikke standard og ikke fullt innsyn i koden
Windows OS	Ikke -standard, delvis lukket
Maskinvarer	Standard maskinvare
TCP/IP	Brukes som standard

DRI2001 H05 - Forelesning 10.11.2005 Arild Jansen, AFIN

13

Hvordan kan 'infrastrukturer' virke ekskluderende

Direkte gjennom

- Fysisk ved at alle ikke har tilgang
  - Eks. mangel på linjer eller PC'er
- Tekniske sperrer
  - Ikke-standardløsninger, faktiske sperrer, krav til utstyret, vanskelig for blinde,...
- Økonomisk - prissetting mm

Indirekte gjennom:

- Krav til kunnskaper og ferdigheter
- Språklige og kulturelle forhold
- Organisatorisk

DRI2001 H05 - Forelesning 10.11.2005 Arild Jansen, AFIN

14

Hva er digitale skiller - og (hvordan) kan vi unngå dette?

- En felles landsdekkende informasjonsinfrastruktur
  - Samme kvalitet og pris for alle?
- Tilgang til infrastrukturen for alle
  - Universell tilgang
- Digital kompetanse
  - Mulighet til å bruke IKT daglig
  - Evne til å bruke som verktøy
  - Forstå grunnleggende egenskaper ved IKT
  - Kunne utnytte i skole, arbeid- og ellers i sosial sammenheng (fritid, frivillig arbeid,...)
  - Kunne være kritisk til så vel IKT i seg sjøl som til bruken av den i ulike sammenhenger
  - .....

DRI2001 H05 - Forelesning 10.11.2005 Arild Jansen, AFIN

15

Er dette viktig? Søking på Google
60 100 sider på norsk(e) (bokmål) for digitale skiller.

Søking på Google.no

60 100 sider på norsk(e) (bokmål) for digitale skiller

- http://www.itu.no/Emnekategori/1084535301.9/1125048455.75/1125048483.33/utskrift_mal
- <http://www.abm-utvikling.no/publisert/Synopsis/2002/Nr-3/syn3.htm>
- http://www.handel.no/modules/module_111/news_item_view.asp?iCategoryId=154&iNewsId=2102
- <http://www.dagsavisen.no/debatt/article1760239.ece>

Søking på Google.no

- 1 - 10 av ca. 19 300 000 for digital divide

Offentlige infrastruktur for styring og kontroll ?

Noen eksempler på nye [forsøk på] infrastrukturer i norsk forvaltning

- ODIN: <http://Odin.dep.no/>
- Helsenetttet <http://www.shdir.no/index.db?id=330>
- Skolenettet.no <http://skolenettet.ls.no/>
- Public Key Infrastructure (PKI) (under etablering, se http://www.brreg.no/sikkerhetsportal/hvordan_bruke/index.html)
- Samordna opptak (<http://www.samordnaopptak.no>)

I hvilken grad disse faktisk vil fungere etter hensikten, vil være avhengig av om oppfyller de grunnleggende krav til en infrastruktur, og blir forstått og akseptert av brukerne, og at de ikke har negative utilsiktede virkninger

Hvordan kan felles informasjonssystemer bli infrastrukturer?

- Basere seg på åpne tekniske standarder
  - IP/TCP, HTML, XML, SQL,...
- Tilby grensesnitt tilpasset ulike brukergrupper (og for ulike typer funksjonshemninger: blinde,
- Ikke stille spesielle krav til utstyr og programvarer
- Akseptere at brukere og brukermiljøer har forskjellige behov og bruksmønstre
- Akseptere at 'samme' data kan forstås og fortolkes ulikt av ulike miljøer